

Âşık Paşazade

Osmanoğulları'nın Tarihi

Haz.: Kemal Yavuz-M.A. Yekta Saraç,
K Kitaplığı, İstanbul 2003, 616 s.

Asıl adı Derviş Ahmed Âşıkî olan Âşıkpaşazâde¹ elimizde mevcut ilk Osmanlı kroniklerinden *Menâkıb u Tevârih-i Âl-i Osman*'ın yazarıdır. Eserin Âşıkpaşazâde tarafından isimlendirmesi bu şekilde olmakla birlikte, günümüze kadar yapılan neşirlerinde *Tevârih-i Âl-i Osman*,² *Âşıkpaşazâde'nin Eski Osmanlı Tarihi*,³ ve *Osmanoğulları'nın Tarihi*⁴ gibi farklı başlıklar kullanılmıştır. İlk neşir 1914 yılında, Tarih-i Osmanî Encümeni'nin girişimiyle Âlî Bey tarafından Müze-i Hümayun ve Vatikan nüshalarına dayanılarak hazırlanmıştır. Ancak bu ya-

yın, günümüzde bilinen on iki nüshadan sadece ikisi kullanılarak hazırlandığı için karşılaştırmalı çalışmalarda kullanılabilir bir örnek olmamıştır. 1929'da Leipzig'de Giese tarafından yapılan ikinci neşir ise on bir nüshaya dayanılarak hazırlandığı için daha güvenilir olmakla birlikte, mevcut nüshaların en iyilerinden olan Berlin nüshası Giese tarafından geç farkedildiği ve neşrin yarısı tamamlandıktan sonra kullanılmaya başlandığı için eksiklikler mevcuttur. Eserin üçüncü neşirini yapan Çiftçioğlu da Giese'in kullandığı nüshalardan faydalanmıştır.

1 Kullanımının daha yaygın olması sebebiyle, değerlendirmemize konu olan Kemal Yavuz ve Yekta Saraç neşirinden farklı olarak ismin "Âşık Paşazade" yerine "Âşıkpaşazâde" şeklindeki transkripsiyonunu tercih ettik.

2 *Tevârih-i Âl-i Osman*, nşr. Âlî Bey, İstanbul 1332 ve Âşıkpaşaoğlu Ahmed Âşıkî, "Tevârih-i Âl-i Osman", *Osmanlı Tarihleri I*, nşr. Nihal Atsız Çiftçi-oğlu, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1947. Çiftçioğlu bu çalışmasında Osmanlı tarihinin ana kaynakları olan eserlerin bir külliyatını hazırlamış ve Âşıkpaşazâde dışında Ahmedî, Şükrullah, Karamanlı Nişancı Mehmed Paşa ve Bayatlı Mahmud Oğlu Hasan gibi ilk dönem Osmanlı tarihi müelliflerinin eserlerine yer vermiştir.

3 *Die Altosmanische Chronik des Asik Pasa-zade*, nşr. Friedrich Giese, Leipzig 1929.

4 Âşık Paşazade, *Osmanoğulları'nın Tarihi*, nşr. Kemal Yavuz-M.A. Yekta Saraç, K Kitaplığı, İstanbul 2003.

Değerlendirmemize konu olan *Osmanoğulları'nın Tarihi* isimli son neşir, Giese'in kullandığı nüshalardan farklı olarak İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan, aynı numarayla kayıtlı iki nüshadan daha önce hiç kullanılmayanını ve yine daha önce hiç kullanılmamış olan Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar'da kayıtlı son devre ait bir yazmayı esas almaktadır.⁵ Böylece şu ana kadar kullanılmamış iki nüshayı araştırmacıların ilgisine sunan bu neşir, günümüz diline aktarımla birlikte orijinal metnin de sunulması sebebiyle oldukça yararlı bir çalışmadır. Bu sayede erken dönem Osmanlı tarihinin temel kaynaklarından biri, yalın bir Türkçeleştirmeyle, Osmanlı Türkçesine âşinâ olmayanların da anlayabileceği bir şekle dönüştürülmüştür. Eserde orijinal metnin de yer alması hem karşılaştırma yapmak, hem de orijinal metni görmek ve kullanmak isteyenler için büyük kolaylık sağlamaktadır.

Anonim tarihleri bir kenara bırakırsak, *Âşıkpaşazâde Tarihi* yazarı bilinen ilk Osmanlı tarihidir. Eser henüz yazıldığı dönemde Neşri'nin *Kitab-ı Cihannümâ*'sı-

na kaynak olmuş; ancak daha derli toplu olması nedeniyle Osmanlı tarihçileri daha çok Neşri'nin eserini kullanmayı tercih etmişlerdir. Abdülkadir Özcan, eserin zamanla unutulduğundan bahisle, bu durumu Katip Çelebi'nin *Keşfü'z-zünûn*'da eseri hafife alan ifadesine bağlamaktadır.⁶ Uzun bir unutulmuş sürecinden sonra eser, Joseph Von Hammer'in (1774-1856) modern tarih yazıcılığına uygun şekilde hazırlanmış ilk Osmanlı tarihi olarak kabul edilen *Osmanlı Tarihi*⁷ adlı eserinde kaynak olarak kullanılmıştır. Âşıkpaşazâde'nin, bahsettiği olayların birçoğuna bizzat tanık olduğu düşünülürse eserin kıymeti daha iyi anlaşılır. Âşıkpaşazâde eserinde bu durumu şöyle dile getirmektedir: “Hey azizler, vallahi bu menâkıbı kim fakîr yazdum cemâ'sine ilmüm irişüp turur, andan yazdum. Siz sanmanız kim güzâfin yazdum” (s. 359).

Âşıkpaşazâde'nin büyük dedesi Âşık Paşa *Garib-nâme* gibi büyük bir mesnevîyi kaleme alan kişidir. Soyuna Babâilere dayanan Âşıkpaşa sülalesi, 13. yüzyıl başından 15. yüzyıl sonuna kadar geçen üç yüzyıl içerisinde Türk kültür ha-

5 İlk nüsha İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi 1504 numarada, ikincisi ise Süleymaniye Yazma Bağışlar 4954 numarada kayıtlıdır; bkz. Yavuz-Saraç, s. 26-27.

6 Abdülkadir Özcan, “Âşıkpaşazâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c. IV (İstanbul 1991), s. 7.

7 Joseph Von Hammer, *Osmanlı Tarihi*, I-II, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Öğretmen Kitapları, Ankara 1997.

yatına önemli katkılarda bulunmuştur.⁸ Âşıkpaşazâde'nin kendi ailesiyle ilgili söyledikleri ve Osmanlı sülalesiyle yakınlıklarından bahsetmesi, Osmanlı'nın, kuruluş döneminde dervişlerle girdiği yakın ilişkiye dair önemli bilgiler sunmaktadır (s.178 ve 95; s. 362 ve 446).

Âşıkpaşazâde'nin

Hayatına Dair

Âşıkpaşazâde'nin soy kütüğünü çıkararak Franz Babinger'e göre Baba İlyas, Âşıkpaşazâde'nin 5. kuşak atasıdır.⁹ Babinger, Âşıkpaşazâde'nin doğumunu 1400 yılı olarak vermekle birlikte,¹⁰ Âşıkpaşazâde'nin kendi hayatına dair verdiği malumattan yola çıkarak yapılan tahminler bu tarihi daha önceye götürmektedir. Genel kanaate göre Âşıkpaşazâde 1393'te

Amasya'ya bağlı Elvan Çelebi köyünde doğmuştur. Ölüm tarihi konusunda ise rivayetler muhtelifdir. Babinger, ölüm tarihini hicrî 889/miladî 1484 olarak verir.¹¹ Halil İnalçık'a göre ise Âşıkpaşazâde 1502'de vefat etmiş ve İstanbul'da kendi yaptırdığı Âşıkpaşa Camii'nin bahçesine defnedilmiştir.¹² Çiftçiöğlü ise ölümü üzerine düşülen tarihi esas alarak, Âşıkpaşazâde'nin ölümünü hicrî 886/miladî 1481 olarak bildirir.¹³ Eserin son neşrini yapan Yavuz ve Saraç da Âşıkpaşazâde'nin doğum tarihinin 1393 yılı olmasını kuvvetle muhtemel bulmakta;¹⁴ ölümü hakkında ise Babinger'in 1484 olarak verdiği tarihi desteklemektedir.¹⁵

Âşıkpaşazâde'yle ilgili bir diğer tartışma da eserin tamamının bizat onun tarafından kaleme alınıp

8 14. yüzyılda, Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinde Âşık Paşa tarafından kaleme alınmış olan *Garib-nâme* Türk dil ve edebiyatının temel eserlerinden biridir. Zamanının en büyük mesnevîsi olan *Garib-nâme* Kemal Yavuz'un hazırladığı tıpkıbasım, karşılaştırmalı metin ve aktarmalarla okuyucuya sunulmuştur. Daha fazla bilgi için bkz. Âşık Paşa, *Garib-nâme*, I-IV, haz. Kemal Yavuz, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2001.

9 Babinger'e göre soy zinciri şöyledir: Horasanlı Ali, Horasanlı Şücaaddin İlyas (Baba İlyas), Muhliseddin Musa Baba (Muhlis Paşa), Ali (Âşık Paşa), Şeyh Selman, Şeyh Yahya ve Derviş Ahmed Âşıkî. Bu kütüğe göre tarihçi Âşıkpaşazâde, ismini dedesine nispetle almıştır. Babinger'in *Âşık Paşas Gharib-nâme* (Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen, XXXI. Bd., 1928, II. Abteilung) adlı eserinden aktaran Çiftçiöğlü, s. 79.

10 Franz Babinger, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, çev. Coşkun Üçok, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982, s. 39.

11 Babinger, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, s. 39.

12 Halil İnalçık, "Âşıkpaşazâde Tarihi Nasıl Okunmalı", *Söğüt'ten İstanbul'a*, haz. Mehmet Öz-Oktay Özel, İmge Kitabevi, Ankara 1999, s. 123-124.

13 Çiftçiöğlü, s. 80-81.

14 Yavuz-Saraç, s. 31.

15 Yavuz-Saraç, s. 37-38.

alınmadığı ve eğer alınmadıysa ne kadarının ona ait olduğuna dairdir. Eserin ilk neşrini yapan Âlî Bey, esas aldığı Müze-i Hümayun nüshasındaki tarihe dayanarak eserin 1502 yılına kadar olan olayları içerdiğini bildirmiştir. Giese, hicri 899/miladi 1494 yılına kadar olan bölümün Âşıkpaşazâde tarafından yazıldığı, geri kalanının ise öğrencileri tarafından eklendiği düşüncesindedir.¹⁶ Babinger ise “eserin tamamının Âşıkpaşazâde tarafından yazılmış olmadığı muhakkaktır” diyerek, ancak küçük bir kısmının ona ait olduğunu, geri kalanının ise belki de ondan kalan müsveddelerden istifade eden torun veya hısımlarından biri tarafından, yine muhtemelen Mısır’da tamamlandığını iddia eder.¹⁷

İlmî geleneğe sahip bir aileden gelen Âşıkpaşazâde’nin tarih bilinci, ailesinin Osmanlı’ya olan yakınlığı sayesinde muhtemelen çok erken yaşlarda teşekkül etmeye başlamıştır. Âşıkpaşazâde, kendisini bu tarihi yazmaya yönelten sâiki eserinde şöyle ifade etmektedir (s. 446 ve 178):

Âşıkî yaz menâkıb Âl-i Osman
Yidi ceddün bu âl-ılan bile geç-
di

Âşıkî! Osmanlı’ların menâkıbelerini yaz

*Yedi ceddin senin, bu sülaleyle
birlikte geçti*

Âşıkpaşazâde 1413 yılında 20’li yaşlarında iken, Çelebi Mehmed’le kardeşi Musa Çelebi arasında yaşanan taht mücadelesi sırasında Çelebi Mehmed’in maiyetinde Geyve’ye gitmiştir. Burada hastalanan Âşıkpaşazâde Orhan Gazi’nin imamının oğlu olan Yahşi Fakih’in evinde kalmıştır. Kaldığı bu evde, Yahşi Fakih’in hazırladığı Osmanlı tarihinin Yıldırım Bayezid’in sonuna kadar olan kısmını anlatan eseri gören Âşıkpaşazâde tarihini yazarken bu eserden faydalandığını belirtmektedir (s. 51 ve 319; s. 150 ve 417). Yazılı ve sözlü kaynaklarını bildirme noktasında dikkatli olduğu görülen Âşıkpaşazâde, sözlü kaynak olarak da mesela Şeyh Edebalî’nin oğullarından Mahmud Paşa’nın ve Timurtaşoğulları’ndan Umur Paşa’nın ismini zikretmektedir. Anlattıklarından öğrendiğimiz kadarıyla Âşıkpaşazâde, Yıldırım Bayezid’in İstanbul kuşatmasını ve padişahın 1391’de Macarlarla yaptığı savaşı Karatimurtaşoğlu Umur Bey’den dinlemiş (s. 129 ve 397; Âşıkpaşazâde şöyle der: “Kara Temürtaşoğlu var-ıdı, ana Umur Beg dirler-ıdı. Bu gazâyı fakîre ol habar virdi”); Ankara Savaşı’nı ve savaştan sonra yaşananları da Bayezid’in has solaklarından ve Bursa nâiblerinden Koca Nayib diye anılan birinden sorarak öğrenmiştir (s. 145 ve 412).

¹⁶ Çiftçiöğlü, s. 81-82.

¹⁷ Babinger, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, s. 40.

Âşıkpaşazâde'nin Geyve'den sonra yine memleketine döndüğü ve bir süre Elvan Çelebi'de kaldığı görülmektedir. 1436-1437 civarında hacca giden Âşıkpaşazâde, ardından Mihaloğlu Muhammed Bey vasıtasıyla II. Murad'ın ordusuna katılarak 1437'de Semendire'ye yapılan seferde bulunduğundan bahsetmektedir. Savaşa bizzat katılan ve beş de esir alan Âşıkpaşazâde (s. 200 ve 469) bir yıl sonra da Belgrad'a yapılan sefere iştirak etmiştir. Belgrad zaferinin ardından padişahın huzuruna çıkmış ve padişah da kendisine dokuz esir ve iki at ile beş bin akçe hediye etmiştir. Hediyelerle Edirne'ye dönen Âşıkpaşazâde burada onları sattığından bahseder (s.198-199 ve 466-467). II. Murad'la yakın ilişkiler içinde olan Âşıkpaşazâde'nin, saraya yakınlığını II. Mehmed döneminde de devam ettirdiğini görüyoruz. 1448'deki İkinci Kosova Savaşı'na katılan müellif, İstanbul'un fethinde de bizzat bulunmuş ve şehrin alınmasından sonra buraya yerleşmiştir. İstanbul'da evlenen Âşıkpaşazâde'nin Rabia adında bir kızı olmuştur. 1457'de Şehzâde Mustafa ile Bayezid'in Edirne'de yapılan sünnet düğününde davetliler arasında olan Âşıkpaşazâde bu sıradaki Fatih'ten bazı ihsanlar görmüştür. Aynı yıl Mora üzerine yürüyen ve yarımada'yı fetheden

padişahın daha sonra Üsküp'e geçmesi ve Macar ordusuyla savaşması üzerine Âşıkpaşazâde de Üsküp'e gitmiş ve yine padişahın ihsanına mazhar olmuştur (s. 229 ve 498-499).

Geri kalan ömrünü İstanbul'da geçiren Âşıkpaşazâde, kızı Rabia'yı müridlerinden Şeyh Seyyid Velâyet ile evlendirmiştir. Çiftçi-oğlu, Raif Yelkenci'nin yapmış olduğu incelemeye dayanarak Âşıkpaşazâde'nin Fatih'ten önce öldüğünü söyler. Yelkenci *Menâ-kibü'l-Ârifin* tercümesinde ve ondan naklen *Hadîkatü'l-Cevâmi'*de Âşıkpaşazâde'nin ölüm tarihinin 22 Muharrem 886, yani 23 Mart 1481 olarak kayıtlı olduğunu belirtir.¹⁸ Fatih dönemine denk düşen bu tarih, eserde geçen “*Bu ömür seksen altı olduğunda/Bâyezid Han Bogdan'a ağduğunda*” beytiyle ters düşmektedir. Bu sebeple daha önce de belirttiğimiz gibi ölüm tarihi konusunda farklı görüşler mevcuttur.

Âşıkpaşazâde'nin Eserindeki Osmanlı

Dönemine göre oldukça akıcı bir dille kaleme alınan *Tevârih*, sade üslûbu sayesinde orta tabaka ve askerî zümreler arasında destan gibi okunan bir eser olmuştur. Zaman zaman soru cevaplarla, zaman zaman da manzum parçalarla sağlanan dil akıcılığı eserin canlılığını daha da artır-

18 Çiftçi-oğlu, s. 81-82.

miştir. Konuşma üslûbuna yaklaşılan dil tercihiyle eser dönemin dil yapısının anlaşılması açısından da önemli bir kaynaktır.

Eserinin başında Osmanoğulları'nın nesebi hakkında bize bilgi veren Âşıkpaşazâde, Nuh Peygamber'den başlattığı şecereyi Osman Gazi'ye bağlarken soyu Oğuzların Gök Alp koluna dayandırmaktadır. Oğuz'un efsanevi altı oğlundan (Gün Han, Ay Han, Yıldız Han, Gök Han, Dağ Han ve Deniz Han) birisi olan Gök Han'a ilişkilendirilen bu neseb cetveli, Osmanlı'nın neslini Oğuz'un en büyük oğlu Gün Han'ın dört oğlunun yine en büyüğü olan Kayı'ya bağlayan, dolayısıyla Osmanoğulları'nın Kayı boyundan geldiğini iddia eden şecereye uymamaktadır. Esasen Osmanlı'nın Gün Han'dan gelen Kayı boyuna değil de, Gök Alp'ten gelen Bayundur veya Ça-

vundur boyuna dayandırılması, diğer erken dönem Osmanlı kroniklerinde de görülmektedir. Bugün elimizde mevcut en erken Osmanlı tarihi olan Ahmedî'nin *İskendernâme*'sinde,¹⁹ Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemlerine dair teferruatlı bilgi ihtiva eden ve farklı kişiler tarafından yazıldıkları için nüsha sayıları da oldukça fazla olan *Anonim Tevârih-i Âl-i Osmân*'larda²⁰ ve Şükrullah'ın *Behcetü't-Tevârih*'inde²¹ de soyun Gök Alp'e dayandırıldığını görmekteyiz. Bayatlı Mahmud oğlu Hasan ise Cem Sultan'a sunduğu ve bir Osmanlı şeceresi şeklinde hazırladığı *Câm-ı Cem-Âyin* adlı eserinde Osmanlı'nın soyunu Gün Han'a ve onun boylarından Kayı'ya bağlamakta,²² Neşri de aynı görüşü tekrar etmektedir.²³ Erken dönem kronikleri arasında görülen bu ihtilaf büyük bir ihtimalle

19 Ahmedî *İskendernâme* (İnceleme-Tıpkı Basım), haz. İsmail Ünver, Ankara 1983. *İskendernâme* manzum bir eser olup 8 bin beyitten fazladır. Eserin sadece 340 beytinde *Dâstân-ı Tevârih-i Mülûk-ı Âl-i Osmân* adıyla Osmanlı hakkında bilgi verilmektedir. Eserin 66-68. beyitleri bu konu ile ilgilidir: “*Gündüz Alp, Er Duğrul anunla bile/ Dahı Gök Alp u Oğuzdan çok kişi/ Olmuş idi ol yolda anun yoldaşı*”; bkz. Çiftçioğlu, s. 8.

20 *Anonim Tevârih-i Âl-i Osmân*, nşr. F. Giese, haz. Nihat Azamat, İstanbul 1992.

21 Şükrullah eserinde bu durumu şöyle ifade eder: “Mirza buyurdu ki: Kardeşim Sultan Murad'ın nesebi Oğuz oğlu Gök Alp'a ulaşıyor. Gök Alp oğulları, Kızıl Buğa oğlu Kaya Alp oğlu Süleymanşah oğlu Er Tuğrul'a kırk beşinci göbekte erişmiştir”; bkz. Şükrullah, “Behcetü't-Tevârih”, *Osmanlı Tarihleri I*, nşr. Nihal Atsız Çiftçioğlu, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1947, s. 51.

22 Bayatlı Mahmud Oğlu Hasan, “Câm-ı Cem-Âyin”, *Osmanlı Tarihleri I*, nşr. Nihal Atsız Çiftçioğlu, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1947, s. 379.

23 Mehmed Neşri, *Kitab-ı Cihan-nümâ: Neşri Taribi*, nşr. Faik Reşit Unat-Mehmed Altay Köymen, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995, c. I, s. 13-15.

Oğuz'un en büyük oğlunun Gün Han ve onun en büyük oğlunun da Kayı olması, dolayısıyla bu silsilenin Oğuzların meşru veliahdı görülmesi sebebiyle kroniklere daha sonradan ilave edilmiştir. Bu kanıyı dile getiren Wittek, bu seçerenin Osmanlılar arasına ne zaman girdiğini tam olarak bilmenin önemi üzerinde durur; zira bu, saltanat fikirlerinin gelişmeye başladığının bâriz bir göstergesidir.²⁴ Wittek bu değişimin tarihini II. Murad'ın son yıllarına kadar götürmektedir.

Âşıkpaşazâde'nin eserinde Osmanlı'nın Bizans ile ilişkileri hakkında da teferruatlı bilgi mevcuttur. İlk dönemlerde Bizans ile Osmanlı arasında belli bir uzlaşının sağlandığı, Bizans'ın kendisine rakip olarak gördüğü Germiyanogulları'nı Osmanlı ile desteklemeye çalıştığı görülmektedir (s. 55 ve 323). Osmanlı'nın Bizans köylüsüyle geliştirdiği dostane ilişkiler, Osman Bey döneminde yaşamış olan üç Rum tarihçiden Pachymeres, Katakousenos ve Nicepheros Gregoras'ın anlattıklarıyla da doğrulanmaktadır.²⁵

“Gazâ” ile Osmanlı devletinin kuruluşu arasındaki neden-sonuç ilişkisi birçok erken dönem Osmanlı tarihçisi tarafından sıklıkla vurgulanmış; bunun “Gazî tezi”

olarak Wittek tarafından ortaya atılmasından ve Osmanlı Beyliği'nin temel yapısının kafirlere karşı gazâ yapmak amacıyla kurulan gazi örgütlenmesine bağlanmasından sonra²⁶ “gazâ”nın genişlemedeki rolü çokça tartışılmıştır. Gazî tezini savunanların en önemli dayanaklarından birisi Âşıkpaşazâde'nin tarihinde yer alan ifadelerdir. Âşıkpaşazâde “gazâ”, “gazi” veya “Gaziyân-ı Rum” tabirlerini ve gazilik kurumunun oynadığı rolü Osmanlı'nın büyümesini anlattığı bölümlerde sıklıkla vurgulamaktadır.

Âşıkpaşazâde'nin vurguladığı diğer bir nokta, Osmanlı sultanının ve yönetici sınıfın dervişlerle olan yakın ilişkisidir. Henüz Sünnî Müslümanlığı tam olarak özümsememiş göçebe Türkmenlerin dervişlere bağlılık göstermeleri ve göçebe yapıya uygun şekilde bir örgütlenme içine girerek tekke ve zâviyeler kurmaları, dönemin şartlarıyla yakından ilgilidir. Eserde, sultanın büyük saygı gösterdiği dervişler dünya malından uzak duran ve devlet işlerine karışmayan kişiler olarak tasvir edilmektedir (mesela s. 105-108 ve 372-376).

Tüm bunların dışında Osmanlı'nın ilk dönemlerindeki idarî yapılanma, yönetim anlayışı ve

24 Paul Wittek, *The Rise of The Ottoman Empire*, Luzac&Co. Ltd., London 1966, s. 8-9.

25 Sencer Divitçioğlu, *Osmanlı Beyliğinin Kuruluşu*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1996, s. 66.

26 Wittek, s. 33-52.

bunun bir alt başlığı olarak meşveret sistemi, askerî yapılanma ve devşirme sisteminin ortaya çıkışı, savaş hukuku ve buna bağlı olarak gelişen esir ve ganimet paylaşımı, diğer beyliklerle olan ilişkiler, Osmanlı'nın Avrupa'ya geçişi sırasında yaşananlar, dönemin sosyal yapısı gibi çok önemli konularda ilk elden bilgiler içeren Âşıkpaşazâde'nin tarihi, gerek Osmanlı tarihi araştırmacıları,

gerekse Osmanlı'nın geçmişine ilgi duyan herkes için vazgeçilmez bir kaynak niteliğindedir. Bu anlamda Kemal Yavuz ve Yek-tâ Saraç tarafından gerçekleştirilen son neşir, Osmanlı tarih yazıcılığının en eski ve en önemli metinlerinden birisini, yazmalara dayalı bir bilimsel yayımla günümüz Türkçesine kazandırmış olması sebebiyle oldukça mühim bir çalışmadır.